

Investigating and explaining how public participation in the policy making process (Case study: Switzerland)

Rasoul Motazedian*^{ORCID}

PhD Graduate in Public Administration, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

DOI: 10.22098/CPA.2023.2336

Abstract

Background and Purpose: In recent years with revolutionary spread of Information and Communications Technology has become particularly important. This subject has been paid attention by the policy-makers in Iran. However, there may be ambiguities regarding public participation in policy making, and in this way, the use of international experience will be very helpful. For this purpose, Switzerland as a country that has long-standing experience in the field of direct participation has been studied.

Methodology: The research method is a case study, and the following steps were considered in the design of the research: 1) selection of the study, 2) access to the study environment, 3) systematic data collection, 4) data collection management, 5) data analysis and 6) leaving the studied field.

Findings: The Swiss study shows that direct participation is a bottom-up process. The most important shortcoming of direct participation is the unequal participation of social classes, and to avoid it, the procedures of direct democracy and the formulation of proposed topics for voting should be simple. Among the mechanisms of direct participation, two mechanisms of popular initiatives and referendum are used. Direct participation is most concentrated in the stage of public policy formulation. Direct participation is used in all three levels, national, cantonal and local, and on all subjects. What makes direct participation meaningful are the tools of democracy. And finally, the participatory mechanism used and the policy stage determine the balance between elite views and public views, However, the role of the political elite is very important.

Conclusion: The political culture of direct participation is a collective learning process that requires time to develop and also possibilities to correct

* Corresponding Author: motazedianr@gmail.com

How to Cite: Motazedian, R., (2023). Investigating and explaining how public participation in the policy making process (Case study: Switzerland). *Comparative Public Administration Quarterly*, 1(1), PP 71-101. doi: 10.22098/CPA.2023.2336

errors. Also, the design of its mechanisms should be designed considering the national culture and the type of government of the countries.

Keywords: Participation, Public Policy making, Direct Participation, Switzerland

Extended Abstract

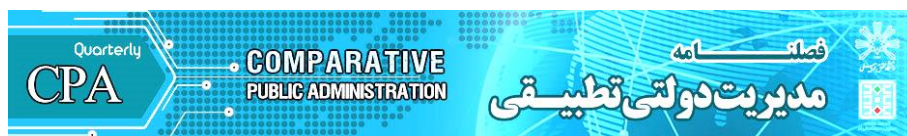
Background and Purpose: Public participation is used as a basic tool by governments to strengthen legitimacy, public trust in the government and improve the transparency of decision-making processes, and it is especially important in recent years with the revolutionary expansion of information and communication technology. In Iran, this issue has been noticed by the policymakers. However, there are questions in the field of public participation in policy making, and in this direction, the use of international experiences will be very helpful. Therefore, the aim of the research is to use international experiences in order to answer the questions that are raised in the field of direct participation in the policy making process.

Methodology: Among the different countries, because Switzerland has a long experience in using direct participation mechanisms and is known as the home of direct democracy, it was chosen as a successful case and was studied to answer the research questions. Therefore, the research method is a case study. A case study has several steps, the following steps were considered in the design of this research: 1) Selection of the study subject, 2) Access to the study environment, 3) systematic data collection, 4) Data collection management, 5) Data analysis and 6) Leaving the studied field. In the first step, Switzerland was chosen as a case study. In the second step, the researcher was present for six months in the form of study opportunity for the doctoral course at the Fribourg University, Switzerland. In the third step, in order to choose an initial theoretical framework, in consultation with university professors, reference books on the Swiss political system were studied. In the fourth step, the data needed to answer the research questions were collected from the above books, and finally, in the fifth step, the collected data were analyzed.

Findings: The analysis of documentary data obtained from the study of Switzerland showed that direct participation is a bottom-up process. The most important shortcoming of direct participation is the unequal participation of social classes, and to avoid it, the procedures of direct democracy and the formulation of proposed topics for voting should be

simple. Among the mechanisms of direct participation, two mechanisms of popular initiatives and referendum are used. Direct participation is most concentrated in the stage of public policy formulation. Direct participation is used in all three levels, national, cantonal and local, and on all subjects. What makes direct participation meaningful are the tools of democracy. And finally, the participatory mechanism used and the policy stage determine the balance between elite views and public views, However, the role of the political elite is very important.

Conclusion: If other countries, including Iran, want to use public participation in the policy-making process, they should consider a series of prerequisites. Among these prerequisites are: 1) The prerequisite for participation is informed and capable citizens. Strengthening the tools of democracy (free media, strong parties, and strong civil society) is very important for this purpose, because personal knowledge, trust and advertisement result in citizen's participation. Therefore, the existence of strong and accountable parties and civil society is very important, otherwise, it becomes one of the weaknesses of direct participation. 2) A special participatory mechanism should be used based on the political structure and cultural context. It seems that majoritarian democracy is more responsive than political culture in Iran, direct participation is not meaningful in majoritarian democracy. 3) However, in recent years, the growth of public awareness and technology along with distrust of politicians, have led to the issue of direct participation in policy-making being raised in majoritarian democracies as well. If these tools are to be used, mechanisms for direct participation (such as referendums and initiatives) must be part of the constitution and the conditions for their use must be determined. 4) To institutionalize direct participation in Iran, it is better to start from the local level, considering the political culture, the size of the country and the novelty of this issue. Also, discourse should be created in this field. 5) It should be noted that, the culture of direct participation is a collective learning process that takes time to develop as well as opportunities to correct mistakes. 6) Finally, we should not consider greater participation as the only way to improve democracy, hoping that direct democracy will provide the answer to all governance problems. Other features of a good policy, especially the scientific basis, are very important in today's complex world, and the issue of direct public participation may be a basis for considering people's feelings.

فصلنامه مدیریت دولتی تطبیقی | سال اول | دوره ۱ | شماره ۱

Keywords: Participation, Public Policy making, Direct Participation, Switzerland

بررسی و تبیین نحوه مشارکت عمومی در فرایند خط‌مشی - گذاری (مطالعه موردی: کشور سوئیس)

رسول معتضدیان*

دانش آموخته دکتری مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران،

ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۰۲

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۷۱-۱۰۱

چکیده

زمینه و هدف: در سال‌های اخیر با گسترش انقلابی فناوری اطلاعات و ارتباطات، مشارکت مستقیم مردم در خط‌مشی‌گذاری عمومی از اهمیت بالایی برخوردار شده است. در ایران نیز این موضوع مورد توجه خط‌مشی‌گذاران قرار گرفته است. با این حال در زمینه مشارکت عمومی در خط‌مشی‌گذاری ممکن است سؤالاتی وجود داشته باشد و در این مسیر، استفاده از تجربیات بین‌المللی بسیار کمک‌کننده خواهد بود. برای این منظور، سوئیس به عنوان کشوری که تجربه دیرینه در زمینه مشارکت مستقیم دارد مورد مطالعه قرار گرفت.

روش‌شناسی: روش پژوهش مطالعه موردی است و در طراحی پژوهش گام‌های زیر در نظر گرفته شد: (۱) انتخاب مورد مطالعه، (۲) دسترسی به محیط مطالعه، (۳) جمع‌آوری نظام یافته داده‌ها، (۴) مدیریت گردآوری داده‌ها، (۵) تحلیل داده‌ها و (۶) ترک میدان مورد مطالعه.

یافته‌ها: مطالعه کشور سوئیس نشان داد، مشارکت مستقیم فرایندی پایین به بالا است. مهمترین کاستی مشارکت مستقیم، مشارکت نابرابر طبقات اجتماعی است و برای اجتناب از آن بایستی رویه‌های دموکراسی مستقیم و تدوین موضوعات پیشنهادی برای رأی‌گیری ساده باشد. در سوئیس از بین سازوکارهای مشارکت مستقیم، از دو سازوکار ابتکارات مردمی و رفراندوم استفاده می‌شود. بیشترین تمرکز مشارکت مستقیم در مرحله تدوین خط‌مشی‌های عمومی است. مشارکت مستقیم در هر سه سطح ملی، کانتونی و محلی و راجع به تمامی موضوعات استفاده می‌شود. آنچه مشارکت مستقیم را معنادار کرده است، ابزارهای دموکراسی است. و در نهایت، سازوکار مشارکتی مورد استفاده و مرحله خط‌مشی تعیین کننده تعادل بین دیدگاه عامه و دیدگاه نخبگان است، با این حال نقش نخبگان سیاسی بسیار پراهمیت است.

* Corresponding Author: motazedianr@gmail.com

نتیجه‌گیری: فرهنگ سیاسی مشارکت مستقیم یک فرایند یادگیری جمعی است که برای توسعه نیاز به زمان دارد و همچنین امکان‌هایی برای اصلاح خطاها. همچنین، طراحی سازوکارهای آن باید با در نظر گرفتن فرهنگ ملی و نوع حکومت کشورها طراحی شود.

کلمات کلیدی: مشارکت، خط‌مشی‌گذاری عمومی، مشارکت مستقیم، سوئیس

۱. مقدمه

امروز، دولت‌ها به طور پیوسته با مسائل سخت و پیچیده مواجه‌اند. محققان برای این مسائل، ویژگی‌هایی را شناسایی نموده‌اند که می‌توان به این موارد اشاره نمود: کنشگران متعدد، دیدگاه‌های متعدد، علایق متضاد، متغیرهای مهم و غیرملموس، عدم اطمینان‌های زیاد (Rosenhead and Mingers, 2001). بنابراین، هیچ دولتی نمی‌تواند ادعا کند که همه ابزارها یا قدرت لازم برای تأثیر بر دست‌آوردهای پیچیده خط‌مشی را دارا است؛ هرچند بازیگر مهمی است. نقش دولت در این زمینه عبارتست از: تنظیم دستور جلسه، دعوت از بازیگران مناسب و تسهیل راه‌حل‌های پایدار برای مشکلات عمومی (Bourgon, 2007: 20). از این رو می‌توانیم بگوییم که با پراکندگی قدرت مواجه‌ایم؛ و اینکه فناوری اطلاعات فرآیند خط‌مشی عمومی را در دسترس مردم قرار داده است (Wirtz et al., 2018).

پراکندگی قدرت همراه با ظرفیت فناوری‌های ارتباطات و اطلاعات ریشه ظهور شبکه‌های خط‌مشی به عنوان زمینه‌ای جدید برای مباحثات خط‌مشی شده است. بدین ترتیب صحبت از حکمرانی بیش از پیش لازم می‌نماید (Bourgon, 2007: 20). حکمرانی را می‌توان اینگونه تعریف کرد: سنت‌ها، نهادها و فرآیندهایی که اعمال قدرت در جامعه را تعیین می‌کند، از جمله اینکه چگونه راجع به دغدغه‌های عمومی تصمیم‌گیری می‌شود و اینکه چگونه صدای مردم در این تصمیم‌گیری‌ها لحاظ می‌شود (Denhardt and Denhardt, 2007).

بنابراین، یک روند رو به رشدی از مشارکت عموم در فعالیت‌ها و تصمیمات وجود دارد که قبلاً در انحصار متخصصان و مقامات انتخابی بود. این موضوع نه تنها برای دولت منافی دارد، بلکه مهمتر از آن مشروعیت دموکراتیک دولت را ارتقا می‌دهد، از دانش، مهارت‌ها و اشتیاق عموم در تصمیم‌گیری استفاده می‌شود و نقش مهم مردم به رسمیت شناخته

می‌شود (Manaf et al., 2016: 1). در ایران نیز این موضوع در قالب طرح «مشارکت مستقیم شهروندان در امور قوه مقننه» مطرح شده است. بر اساس این طرح اگر ۵۰۰ هزار نفر درخواستی مبنی بر تصویب قانون داشته باشد، هیأت رئیسه موظف است طرح مربوط به آن درخواست را در اختیار نمایندگان قرار دهد (خبرگزاری مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۷). باین حال، در زمینه مشارکت مستقیم در فرایند خط‌مشی‌گذاری عمومی ممکن است سؤالاتی مطرح شود، از جمله اینکه:

۱. مشارکت مستقیم چگونه می‌تواند به‌وجود آید؟، ۲. دیدگاه مردم راجع به مشارکت مستقیم چیست؟، ۳. از چه سازوکارهای مشارکت مستقیم می‌توان استفاده کرد؟، ۴. مشارکت مستقیم در کدام مرحله از خط‌مشی‌گذاری می‌تواند اتفاق بیفتد؟، ۵. مشارکت مستقیم در چه سطحی می‌تواند اتفاق بیفتد؟، ۶. مشارکت مستقیم در چه نوع خط‌مشی‌هایی می‌تواند اتفاق بیفتد؟، ۷. نقش احزاب و گروه‌های ذینفع در فرایند مشارکت مستقیم چیست؟، ۸. چگونه می‌توان تعادلی بین دیدگاه نخبگان و دیدگاه عامه ایجاد کرد؟

هدف این پژوهش پاسخ به این سؤالات بر اساس تجربیات بین‌المللی است. از میان کشورهای دنیا، سوئیس به عنوان خانه دموکراسی مستقیم شناخته می‌شود و در زمینه استفاده از سازوکارهای مشارکت مستقیم پیشرو است (Linder, 2011). از این رو، کشور سوئیس مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

۲. ادبیات پژوهش

۲-۱. مشارکت عمومی در خط‌مشی‌گذاری

خط‌مشی بیانگر مجموعه اقدام‌های به نسبت ثابت و هدفمند است که به‌وسیله یک فرد یا مجموعه‌ای از بازیگران برای پرداختن به یک مسئله یا دغدغه دنبال می‌شود (Anderson, 2014: 7). از مقطع ثبت تاریخ همیشه خط‌مشی‌ها توسط فرمانروایان اتخاذ می‌شده است. ارائه رهنمودها به خط‌مشی‌گذاران نیز توسط اساتید فن، عمدتاً حاصل تجربه (داستان‌های موروثی) بوده است (DeLeon and Martell, 2006: 31).

با آغاز رنسانس، جریان گسترده‌ای از تفکرات سیاسی-تحلیلی از سوی فلاسفه بزرگی همچون هابز، لاک، منتسکیو، روسو و هگل مطرح شد که برای رسیدن به دولت مدرن تلاش می‌کردند و نهایتاً ساختارهای سیاسی بر اساس تفکیک قوا توسط جان لاک و منتسکیو ارائه شد (Chung, 2011). در نتیجه دموکراسی نمایندگی شکل گرفت و در

دموکراسی نماینده، خطمشی‌ها را نمایندگان انتخابی اتخاذ می‌کنند. دموکراسی نماینده در قرن‌های ۱۹ و ۲۰ مفید بود. به هر حال در قرن ۲۱ چندین مشکل و محدودیت از دموکراسی نمایندگی نمایان شده است، شامل: مشکل نمایندگی، هزینه‌ها و اختلال در عملکرد انتخابات، فقدان شفافیت و پاسخگویی، تعارض منافع و ... بعلاوه انتظار شهروندان برای مشارکت در خطمشی‌گذاری‌ها افزایش یافته است. از این رو، برای غلبه بر این محدودیت‌ها و مسائل بحث حکمرانی پیشنهاد شده است (Chung, 2011: 2).

تحت مفهوم حکمرانی، حکومت که به طور سنتی مهم‌ترین نقش در حکمرانی، خطمشی و فرایند تصمیم‌گیری داشت، صرفاً یکی از بازیگران چندگانه است. به گونه‌ای که نویسندگان مختلف در مورد اینکه حکومت‌ها مانند گذشته نمی‌توانند در خطمشی‌گذاری‌ها تنها بازیگر باشند، بیان کرده‌اند: دولت‌ها نمی‌توانند مانند یک امدادگر غیبی از بالا و جدا از جامعه به هدایت آن پردازد؛ دولت خود بخشی از سیستم اجتماعی است و تنها یکی از فعالان بی‌شمار اجتماعی مؤثر در فرایندهای خطمشی عمومی است (Hazlehurst, 2001: 4). بورگان (۲۰۰۷) این موارد را به صورت زیر دسته‌بندی کرده است:

جدول ۱. به سوی نظریه جدید مدیریت دولتی: خطمشی عمومی (Bourgon, 2007: 21).

عوامل	از	به سمت
حد فاصل سیاست/ اداره	جدایی	تعامل
خطمشی	نتیجه فرایند تصمیم‌گیری سیاسی	نتیجه تعاملات تنگاتنگ
نقش شهروندان	انطباق	درگیر شدن (مشارکت)
نقش حکومت	قانونگذاری	مشورت

همچنان که در جدول بالا مشاهده می‌شود، امروزه خطمشی‌ها نتیجه تعاملات تنگاتنگ هستند و شهروندان نیز باید مشارکت فعالی داشته باشند.

از آغاز دموکراسی مستقیم و مشارکت عمومی در خطمشی‌گذاری در زمان یونانیان و رومیان، ایده مشارکت مردم در فرایند تصمیم‌گیری‌های سیاسی به طور مداوم تغییر کرده است. پس از یک مرحله کم اهمیت در نیمه نخست قرن بیستم، مشارکت عمومی به شدت مورد تقاضا است و به منظور مشروعیت بخشیدن به تصمیمات سیاسی در دموکراسی‌های غربی از دهه ۱۹۶۰ بکار گرفته شده است (Wagner et al., 2016: 65). تعریف مشارکت عمومی یک چالش است. با این حال می‌توان گفت، مشارکت عمومی یک

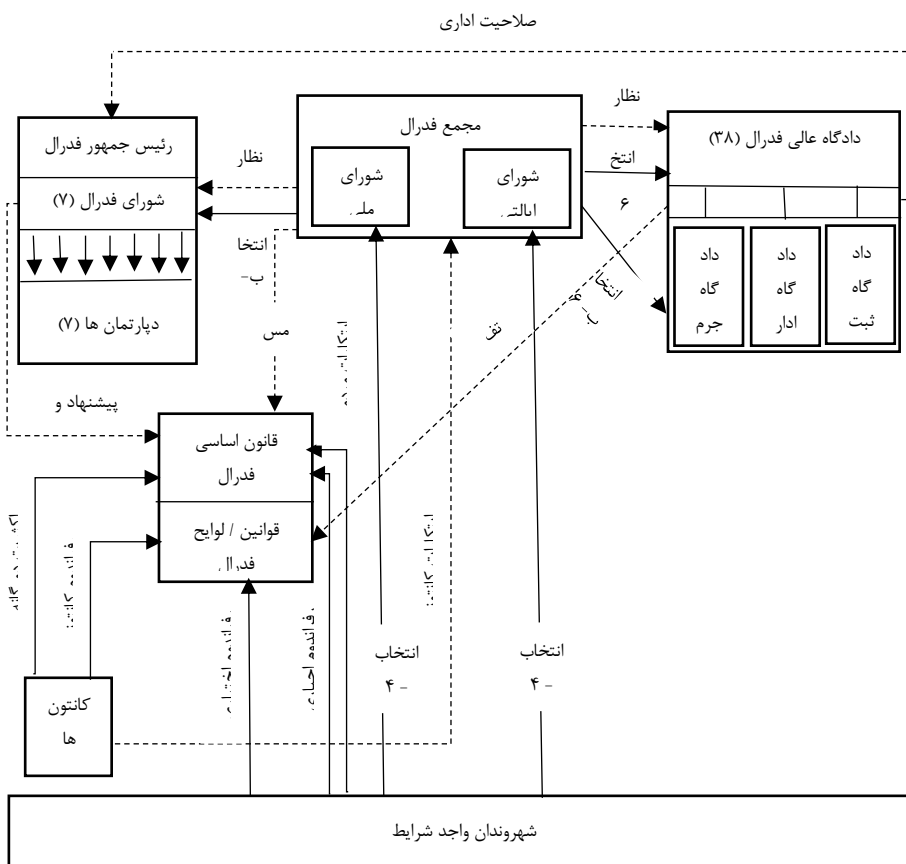
واژه چترگونه است که فعالیت‌هایی را تشریح می‌کند که به وسیله آن مردم نگرانی‌ها، نیازها، منافع و ارزش‌هایشان در تصمیمات و اقدامات مربوط به موضوعات و مسائل عمومی می‌گنجاندند (Nabatchi and Leighninger, 2017: 14). مشارکت عمومی به دو دسته مستقیم و غیر مستقیم تقسیم می‌شود، در این پژوهش بر اشکال مستقیم مشارکت تمرکز شده است، که در آن شهروندان به طور شخصی مشارکت می‌کنند و به طور فعالانه‌ای در تأمین ورودی، تصمیم‌گیری و حل مسئله مشارکت می‌کنند (Nabatchi and Leighninger, 2017). مشارکت مستقیم تکنیک‌های چندی دارد که از جمله آن‌ها می‌توان به این موارد اشاره کرد: رفراندوم، ابتکارات، فراخوان، جلسات عمومی، طرفداری و گروه‌های ذینفع قوی، نظرسنجی‌ها و گروه‌های کانونی، کارگاه‌ها، کنفرانس‌ها، کمیته مشورتی شهروندان، تسهیل‌گری گروهی (Buss et al., 2014: 14). در ادامه به ساختار سیاسی سوئیس که تجربه دیرینه‌ای در حوزه به‌کارگیری سازوکارهای مشارکت مستقیم دارد، پرداخته شده است:

۲-۲. ساختار سیاسی سوئیس

سوئیس کشوری است که به صورت فدرال اداره می‌شود و دارای سه سطح فدرال، کانتونی (۲۶ کانتون) و محلی (۲۶۰۰ جامعه محلی) است (Linder, 2011). مجمع فدرال قدرت برتر فدراسیون است و دارای دو مجلس شورای ملی (نماینده مردم) و شورای ایالتی (نماینده کانتون‌ها) است. نمایندگان هر دو مجلس به وسیله رأی مستقیم مردم برای یک دوره ۴ ساله انتخاب می‌شوند. شورای فدرال، قدرت اجرایی برتر و اعمال‌کننده قدرت فدراسیون سوئیس است. شورای فدرال ۷ عضو دارد که هر کدام از اعضا رئیس یک وزارتخانه هستند که برای یک دوره ۴ ساله انتخاب می‌شوند. یکی از هفت عضو به عنوان رئیس جمهور فدراسیون خدمت می‌کند. دادگاه عالی فدرال، به عنوان دادگاه نهایی درخواست تجدیدنظر مورادی که از دادگاه‌های کانتونی می‌آید است و در برگیرنده قوانین فدرال است. دادگاه در اختلاف بین فدراسون و تعدادی از کانتون‌ها و همچنین تعارض بین کانتون‌ها تصمیم می‌گیرد. به منظور بازنگری عمل اجرایی و قضایی کانتون‌ها توانمند شده است و حقوق قانونی شهروندان را تضمین می‌کند (Haller, 2016: 111). تمام اصلاحات قانون اساسی و برخی معاهدات بین‌المللی پیشنهاد شده به وسیله مجمع فدرال، و تمام ابتکارات عمومی پیشنهاد شده برای تغییر یا اصلاح قانون اساسی، باید به وسیله رأی‌گیری عمومی تأیید شوند. همانند تصمیمات اتخاذ شده به وسیله مجمع فدرال، باید

یک اکثریت دو گانه‌ای را بدست آورد: از یک طرف یک اکثریتی از همه رأی‌دهندگان، از طرف دیگر یک اکثریتی از کانتون‌ها. یک اصلاح قانون اساسی خاص ممکن است یک اکثریتی از مردم را بدست آورد، اما یک اکثریتی از کانتون‌ها ممکن است آن را رد کند و بالعکس. ویژگی رأی‌گیری عمومی جلوگیری از بکارگیری فرایند مذاکره است، در مورد اکثریت منفی (یکی از دو اکثریت آن را رد کند)، اصلاح شکست می‌خورد (Linder, 2011: 54)

شکل ۱. ساختار سیاسی سوئیس در یک نگاه (Vatter, 2018: 21)

۳. روش پژوهش

هدف پژوهش استفاده از تجربیات بین‌المللی به منظور پاسخ به سؤالاتی است که در زمینه مشارکت مستقیم در فرایند خط‌مشی‌گذاری مطرح است. از میان کشورهای مختلف، به

دلیل اینکه سوئیس تجربه دیرینه‌ای در استفاده از سازوکارهای مشارکت مستقیم دارد و به عنوان خانه دموکراسی مستقیم شناخته می‌شود، به عنوان یک مورد موفق انتخاب شد و برای پاسخ به سؤالات پژوهش مورد مطالعه قرار گرفت. از این‌رو، روش پژوهش حاضر مطالعه موردی است. روش‌شناسی مطالعه موردی، یک رویکرد پژوهشی جامع است که منشأ در علوم اجتماعی و سلامت دارد و به طور فزاینده‌ای به عنوان یک پژوهش کیفی استفاده می‌شود (Hercegovac, 2020: 1). یین^۱ (۲۰۱۴) صاحب‌نظر برجسته پژوهش موردی معتقد است که تنها پژوهش‌هایی می‌توانند مطالعه موردی نامیده شوند که در طراحی آن‌ها گام‌های زیر در نظر گرفته شده باشد: (۱) انتخاب مورد، (۲) تعیین زمان نمونه‌گیری، (۳) انتخاب رویه‌های گردآوری داده‌ها نظیر مصاحبه، پرسشنامه، مصاحبه، مشاهده و اسناد و مدارک هارتلی^۲ (۲۰۰۴) نیز معتقد است شش مرحله برای انجام مطالعه موردی باید طی شود: (۱) انتخاب مورد مطالعه، (۲) دسترسی به محیط مطالعه، (۳) جمع‌آوری نظام یافته داده‌ها، (۴) مدیریت گردآوری داده‌ها، (۵) تحلیل داده‌ها و (۶) ترک میدان مورد مطالعه. در این پژوهش، مراحل مطالعه موردی هارتلی (۲۰۰۴) مبنای قرار داده می‌شود.

نخست، موردی برای مطالعه انتخاب می‌شود که متناسب با هدف پژوهشگر بوده و با بررسی آن بتوان به سؤال یا سؤال‌های پژوهش پاسخ داد (Hartley, 2004). دسترسی به مورد مطالعه به مهارت‌های اجتماعی بستگی خواهد داشت و نیازمند چانه‌زنی، تعهدات و کسب پشتیبانی افراد در زمینه مورد مطالعه است.

همچنان که پیشتر بیان شد، امروز به دلیل جریان‌های چندگانه: عدم رضایت از سازوکارهای سنتی نمایندگی سیاسی، مسائل پیچیده، موضوعات چند وجهی و محیط‌های تکه تکه شده، در کنار ظرفیت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، باعث شده است که موضوع مشارکت عمومی در خط‌مشی‌گذاری به شدت مورد توجه قرار گیرد. در ایران نیز به تازگی موضوع مشارکت مستقیم مردم در خط‌مشی‌گذاری مطرح شده است. در این مسیر، استفاده از تجربیات بین‌المللی بسیار کمک‌کننده خواهد بود و یکی از کشورهای پیشرو در این زمینه کشور سوئیس است. از این‌رو، کشور سوئیس به عنوان مطالعه موردی انتخاب

¹ Yin

² Hartley

شد و محقق به مدت شش ماه (از آوریل ۲۰۱۹ تا اکتبر ۲۰۱۹) در قالب فرصت مطالعاتی دوره دکتری در دانشگاه فribourg سوئیس^۱ حضور داشت.

به منظور انتخاب یک چهارچوب نظری اولیه، بر اساس عمق و گستردگی مبانی نظری، تمرکز اولیه مطالعه موردی می‌تواند کاملاً بر یک مبانی نظری مشخص یا بسیار انعطاف‌پذیر باشد. پژوهشگران معتقدند که باید ساختاری وجود داشته باشد تا پژوهشگر را از غرق شدن در داده‌ها بر حذر دارد. برای این منظور، در ابتدای دوره فرصت مطالعاتی، طی جلساتی که با اساتید مؤسسه فدرالیسم دانشگاه فribourg برگزار شد، کتاب‌های زیر به عنوان مرجع در زمینه شناخت سیستم سیاسی سوئیس معرفی شدند:

قانون اساسی سوئیس در یک زمینه مقایسه‌ای (Haller, 2016)، راهنمای سیاست سوئیس (Klöti et al, 2007)، سیاست سوئیس: استمرار و تغییر در دموکراسی تفاهمی (Kriesi and Trechsel, 2008)، دموکراسی سوئیس: راه‌حل‌های ممکن برای تعارضات در جوامع چند فرهنگی (Linder, 2011) و فدرالیسم سوئیس: ارائه یک مدل فدرال (Vatter, 2018). پس از مطالعه کتب معرفی شده و بدست آوردن دید اولیه در زمینه ساختار سیاسی سوئیس، به مراحل بعدی پرداخته شد.

به منظور گردآوری داده‌ها؛ در مطالعه موردی نوعاً از بررسی مستندات، مصاحبه، مشاهده و حتی پرسشنامه استفاده می‌شود. البته روش‌های گردآوری داده‌ها نیز به محدودیت‌های زمانی، منابع مالی و دسترسی بستگی خواهد داشت (Yin, 2014). رویکردهای مختلفی برای تحلیل داده‌ها وجود دارد. رویکرد این پژوهش در تحلیل داده‌ها، تحلیل اسنادی است. در این پژوهش سعی شده است بر اساس کتب و مقالاتی که در زمینه ساختار سیاسی سوئیس وجود داشت به بررسی و تبیین سؤالات مطرح شده در مقدمه پرداخته شود

۴. یافته‌ها

۴-۱. مشارکت عمومی چگونه می‌تواند به وجود آید؟ حقوق عمومی سوئیس از الگوهای فرهنگی و تاریخی، مبارزات سیاسی و انطباق‌ها^۲ منتج شده است. برخی افسانه‌ها در مورد دموکراسی مستقیم وجود دارد. قهرمانان آن در قرن نوزدهم ادعا کردند که یک احیایی از آزادی‌های دموکراتیک قدیمی بود. در واقع کنفدراسیون سوئیس در قرون

¹ Fribourg University

² coincidences

وسطی، همانند همسایگانش مالکان، الیگارشی خانوادگی و اشرافش را داشت. انقلاب فرانسه، رژیم قدیمی و امتیازات کانتون‌های قدیمی پیرامون موضوع مناطق در سوئیس را پایان داد. دموکراسی توسط ناپلئون تحمیل شد و یک اختراع سوئیس قدیم نبود. آلفرد کولز^۱، در کتابش پیرامون قانون اساسی سوئیس، ثابت کرده است که موسسات دموکراتیک، مستقیماً به وسیله تئوری‌های انقلاب فرانسه متأثر شده‌اند، اما تاریخ رسمی در قرن نوزدهم اعلام کرد که آن‌ها منشا سوئیس دارند. زمانی که در ۱۸۳۱ کانتون‌های ترقی‌خواه شروع به تاسیس دموکراسی کردند، آن‌ها تحت شعار «حاکمیت مردم» بود و چارچوب قانون اساسی برای تقسیم قدرت و انتخاب آزاد نمایندگان فراهم شد، اما سیستم نمایندگی قهرمانان دموکراسی را به طور زیادی یادآور رژیم قدیمی و قدرت نخبگانش بود (Kobach, 2007: 4).

نیروهای دموکراتیک خواستار دموکراسی، قانونگذاری به وسیله مردم و خودحکمرانی بودند. در حالی که برگزاری رفراندوم، کنترل مستقیم پارلمان به وسیله تضمین اینکه مردم آخرین حرف در تصمیماتش را می‌زنند، به مردم می‌دهد، برای شهروندان این امکان را فراهم می‌کند که ایده‌های خودشان را در قانونگذاری داشته باشند. رفراندوم و ابتکار نخست در کانتون‌ها معرفی شد و بعداً در فدراسیون، که منشأ قانون اساسی ۱۸۴۸، بیشتر شبیه یک دموکراسی پارلمانی بود، زمانی که رفراندوم قانونی و ابتکار برای یازنگری جزئی قانون اساسی در ۱۸۷۴ و ۱۸۹۱ در سطح فدرال معرفی شد، انگیزه دومی پشت خواستاران دموکراسی مستقیم بود: جلوگیری از اینکه قدرت سیاسی و اقتصادی در دستان یکسانی متمرکز شود.

کارل بورکلی^۲، یک دموکراسی خواه و رهبر اتحادیه، در ۱۸۶۹ نوشت (Kriesi and Trechsel, 2008: 56): قانونگذاران ما به وسیله مردم انتخاب می‌شوند، نمی‌توانند قوانین خوبی برای طبقه کارگر ایجاد کنند، چرا؟ به دلیل اینکه بدنه نمایندگی در اکثریت، شامل سرمایه‌داران و خدمتکاران آن‌ها هستند که دشمن پیشرفت اجتماعی‌اند. همانند برده‌داران که نمی‌توانند قوانینی به نفع برده‌ها ایجاد کنند، نمایندگان سرمایه‌دار نمی‌توانند قوانینی به نفع کارگران ایجاد کنند. دموکراسی نمایندگی شکلی از دولت

¹ Alfred Kols

² Karl Burkli

نیست که بتواند شرایط زندگی طبقه کارگر را بهبود بخشد و مسائل اجتماعی را حل کند.

اما علی‌رغم کارل مارکس^۱، که بیست سال آشکارا خواستار یک مبارزه طبقاتی انقلابی علیه بورژواها و دولتشان بود، بورکلی ایده‌اش را روی دموکراسی مستقیم با عنوان «قانونگذاری توسط مردم» قرار داد. او نوشت: اگر دموکراسی مستقیم درک شود، مردم راه درست برای آزادی اجتماعی را خواهند یافت، زیرا آن‌ها غم و اندوه روزانه خودشان و نیاز برای تغییر آن را درک می‌کنند.

به هر حال، دموکراسی نمایندگی نیازمند اعتماد به نخبگان پارلمان و اعتماد به اینکه اراده مجلس در برگیرنده ترجیحات اکثریت مردم است، می‌باشد. عدم اعتماد به ایده «دولت برای مردم^۲» منجر به ایده متفاوت «دولت از طریق مردم^۳» یا «خودحکمرانی^۴» تحت عنوان «حکمرانی مردم^۵» شد (Linder, 2011: 97).

بنابراین می‌توان گفت سیستم دموکراسی مستقیم در سوئیس یک حرکت پایین به بالا بوده است، خواست عمومی برای اینکه مردم آخرین حرف را در خط‌مشی‌گذاری بزنند. امروز نیز، یک چیزی وجود دارد که تقریباً هیچ کس منتقد آن نیست: حق سیاسی مردم و مؤسسات دموکراسی مستقیم. به گونه‌ای که این مؤسسات باعث اتصال مردم و نخبگان سیاسی می‌شوند (Linder, 2007: 10).

۴-۲. دیدگاه مردم راجع به مشارکت عمومی چیست؟

در سوئیس، افراد آموزش دیده که درآمد بالایی دارند احتمال بیشتری دارد که نسبت به طبقه کارگر و افراد کمتر آموزش دیده مشارکت کنند. در کنار آموزش و درآمد، سایر ویژگی‌های اجتماعی-جمعیت‌شناختی وجود دارد که بر مشارکت سیاسی تأثیر می‌گذارد. شهروندان جوان، زنان و افراد مجرد یا جدا شده کمتر از دیگران مشارکت می‌کنند. بعلاوه، برخی ویژگی‌های سیاسی تفاوت ایجاد می‌کند: افراد بدون وابستگی حزبی، بدون اعتماد به مقامات کمتر مشارکت می‌کنند. و تنها عامل بسیار مهم که تعیین‌کننده مشارکت است، منافع سیاسی است (Linder, 2011: 113).

¹ Karl Marx

² Government for the people

³ Government through the people

⁴ Self-rule

⁵ Sovereignty of the people

بررسی های منظم روی رأی گیری های سوئیس، ما می توانیم نتیجه بگیریم که رأی دهندگان سوئیسی رفتارهای متفاوت و نگرش کلی ای نسبت به رأی گیری دارند (Linder, 2011: 111-112):

- گروه اول، شامل ۳۰ درصد شهروندان است، تقریباً همیشه رأی می دهند. این «شهروندان آگاه نسبت به وظیفه^۱» حق سیاسی خودشان برای رأی دهی و همچنین وظیفه شهروندی می دانند.
 - گروه دوم حدود ۲۰ درصد، «مخالفان^۲» هرگز شرکت نمی کنند، دلایل مختلفی برای این رفتار می تواند وجود داشته باشد. برخی سرخورده اند، برخی احساس می کنند قادر نیستند با موضوعات مورد مشارکت برخورد کنند و برخی به طور ساده به سیاست علاقه ندارند.
 - گروه سوم و بزرگ، که حدود ۵۰ درصد رأی دهندگان هستند، شامل رأی-دهندگان گهگاهی^۳ هستند. علایق گزینشی آنها در سیاست مطابق با موضوع مورد مشارکت منجر به نرخ مشارکت نوسانی بین ۳۰ تا ۷۰ درصد می شود. مشارکت کنندگان گهگاهی زمانی که احساس می کنند شخصاً درگیر هستند یا زمانی که مزایا و ضررهایی برای آنها داشته باشد، شرکت می کنند.
- به طور خلاصه طبقه متوسط در سوئیس مشارکت بالایی دارند و مهمترین کاستی دموکراسی مستقیم را آشکار می کند که متکی بر مشارکت نابرابر طبقات اجتماعی است. دموکراسی مستقیم، اگر رویه ها و موضوعاتش پیچیده شود، مشارکت چیزی می شود که لیندر (۲۰۱۱) آن را «دموکراسی طبقه متوسط^۴» می نامد. برای اجتناب از آن نتیجه مشخص است: رویه های دموکراسی مستقیم و تدوین موضوعات پیشنهادی برای رأی گیری باید ساده باشد.

۴-۳. از چه سازوکارهای مشارکت عمومی می توان استفاده کرد؟

از بین سازوکارهای مشارکت مستقیم، سوئیس از دو سازوکار ابتکارات مردمی و فراندوم استفاده می کند.

¹ duty-conscious citizens

² abstainers

³ occasional

⁴ middle-class democracy

ابتکارات مردمی^۱: یک پیشنهاد رسمی است که خواهان اصلاح قانون اساسی است. اگر پیشنهاد توسط حداقل ۱۰۰ هزار نفر در طول ۱۸ ماه امضا شود، پذیرفته می‌شود که به رأی‌گیری عمومی و کانتونی گذاشته شود. قبل از رأی‌گیری، شورای فدرال و مجمع فدرال توصیه غیرالزام‌آور در مورد اینکه پیشنهاد باید پذیرفته شود یا رد شود را ارائه می‌دهند و گهگاهی یک پیشنهاد ضد^۲ تدوین می‌کنند (Linder, 2011: 11).

رفراندوم: در سوئیس دو نوع رفراندوم وجود دارد. نخست، همه پیشنهادات اصلاح قانون اساسی و معاهدات بین‌المللی مهم موضوع رفراندوم اجباری^۳ است. این نیازمند اکثریت دو گانه مردم و کانتون‌ها است. دوم، اکثر اقدامات و مقررات پارلمانی موضوع رفراندوم اختیاری^۴ هستند. در چنین مواردی یک تصمیم پارلمانی به قانون تبدیل می‌شود، مگر اینکه ۵۰۰۰۰ شهروند در ۱۰۰ روز، تقاضای برگزاری یک رأی‌گیری عمومی کنند. اگر امضای کافی در دوره زمانی کافی جمع‌آوری شود، رأی‌گیری عمومی باید برگزار شود، و یک اکثریت ساده از مردم تصمیم می‌گیرند که لایحه تأیید شود یا رد شود (Linder, 2011: 93).

جدول ۲. ابزارهای دموکراسی مستقیم (Pällinger, 2007: 4)

ابتکارات مردمی هدف	رفراندوم اجباری هدف
- پیش نویس یک قانون اساسی کاملاً جدید	- تکمیل یا بازنگری جزئی قانون اساسی
- تغییر قسمتی از قانون اساسی	- پیوستن به سازمان یا سازمان‌های فراملیتی برای امنیت
- تغییر یا لغو قسمتی از قانون اساسی یا قوانین (جدید- وجود ندارد)	امضاهای مورد نیاز
امضاهای مورد نیاز	- اتوماتک، امضا نیاز ندارد
- ۱۰۰ هزار - تقریباً ۲ درصد از شهروندان بزرگسال، در طول ۱۸ ماه	تصویب
تصویب	- با اکثریت آرای عمومی و اکثریت کانتون‌ها (اکثریت دوگانه)
- با اکثریت آرای عمومی و اکثریت کانتون‌ها (اکثریت دوگانه)	رفراندوم اختیاری
	هدف

¹ popular initiative

² counterproposal

³ obligatory referenda

⁴ optional referenda

	<ul style="list-style-type: none"> - قوانین فدرال - قوانین فوری فدرال، بیشتر از یک سال طول می‌کشد، بدون پایه قانون اساسی - دیگر، معاهدات بین‌المللی امضاهای مورد نیاز - ۵۰ هزار، تقریباً ۱ درصد شهروندان بزرگسال، در ۱۰۰ روز تصویب - اکثریت ارای عمومی
تأثیر	تأثیر
- نوآوری	- ترمز

نکته مهمی که در اینجا وجود دارد این است که آیا این ابزارها و به طور کلی دموکراسی مستقیم در همه جا قابل استفاده است؟ بهترین پاسخ شاید نظریه لیندر (۲۰۱۱) باشد که بیان می‌کند: هر چه در یک سیستم سیاسی رأی‌دهندگان در انتخابات نفوذ بالایی داشته باشند، نفوذ کمتری به وسیله مشارکت مستقیم می‌تواند اعطا شود، و بالعکس (Linder, 2011: 153). آنچه که لیفارت^۱ (۲۰۱۲) آن را دموکراسی‌های تفاهمی و اکثریتی می‌نامد. به گونه‌ای که در دموکراسی‌های اکثریتی مشارکت مستقیم چندان معنایی ندارد، چرا که انتخابات را کم‌اهمیت می‌کند (Linder, 2007: 10). از این رو، کشورهای دیگر که خواهان استفاده از این ابزارها هستند باید متناسب با فرهنگ و ساختار سیاسی خود سازوکار مناسب را انتخاب کنند.

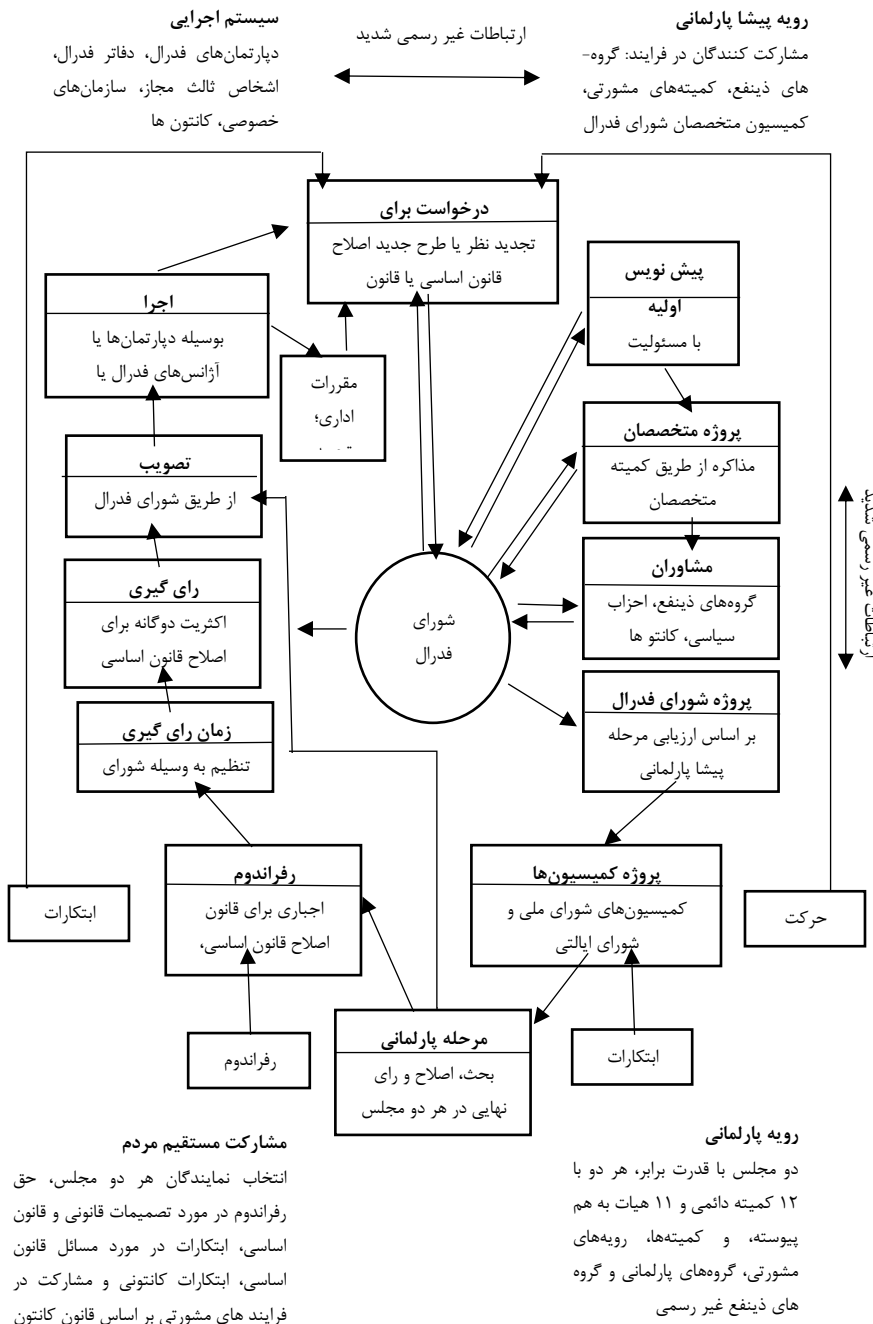
۴-۴. مشارکت در چه مرحله از خط‌مشی‌گذاری می‌تواند اتفاق بیفتد؟

فرایند خط‌مشی‌گذاری می‌تواند به عنوان یک روند مداوم حل مسئله یا چرخه خط‌مشی در نظر گرفته شود. با ایده اولیه و درخواست برای یک قانون جدید یا اصلاح قانون اساسی شروع می‌شود، در پارلمان، هر پروژه باید اکثریت هر دو مجلس را بدست آورد. به هر حال اعضای پارلمان و دولت می‌دانند که هر تصمیمی می‌تواند با فراندوم به چالش کشیده شود، اگر تصمیمی در پارلمان تصویب شد و به وسیله مردم مورد حمایت قرار گرفت، دولت شروع به اجرا می‌کند، یک فرایندی که به وسیله ادارات فدرال و همچنین کانتون‌ها اجرا می‌شود. در هر مرحله از چرخه خط‌مشی، نتیجه مذاکرات منجر به تغییرات اساسی و حتی رها شدن پروژه می‌شود. اگر یک برنامه جدیدی وارد مرحله اجرایی شود، این پایان

^۱ Lijphart

مرحله نیست، دیر یا زود تجربه اجرا منجر به پیشنهاد برای یک اصلاح جدید می شود و دور دوم فرایند خط مشی گذاری شروع می شود (Kriesi and Trechsel, 2008):

شکل ۳. فرایند خط مشی گذاری عمومی: بازیگران و چرخه خط مشی (Linder, 2011: 134).

اگر خطمشی گذاری عمومی را به سه مرحله اصلی تدوین، اجرا و ارزیابی تقسیم کنیم، همچنان که مشاهده می شود بیشترین تمرکز در مرحله تدوین خطمشی ها است، و این ایده را که اگر یک خطمشی خوب تدوین شود احتمال اجرا بالا می رود را به اثبات می رساند. همچنین تمامی ویژگی های یک خطمشی خوب را دارا است: مبنای علمی، مشارکت شهروندان و تمامی گروه های ذینفع، و تحلیل سیستمی (Smith, 2003: 14).

۴-۵. مشارکت در چه نوع خطمشی هایی می تواند اتفاق بیفتد؟

سیستم قانون اساسی می تواند به عنوان مفهومی که در برگیرنده سه نوع رویه است در نظر گرفته شود (Linder, 2011: 97):

- سؤالات بسیار مهم قانون اساسی هستند. از این رو مردم همیشه از طریق ابتکارات یا از طریق رفراندوم اجباری، مشارکت کنند.
- سؤالاتی که در درجه دوم اهمیت قرار دارند آن هایی هستند که قوانین و مقررات عادی به وسیله پارلمان تصمیم گیری می شود. در اینجا اگر شهروندان بخواهند می توانند مداخله کنند: رفراندوم اختیاری اجازه به چالش کشیدن تصمیمات پارلمانی را داده است. اما در سطح فدرال، امکان پیشنهاد یک قانون عادی به وسیله ابتکار وجود ندارد.
- سؤالات با درجه اهمیت کم که شامل مقررات ساده یا احکام دولتی است. آنها به دولت یا گاهی اوقات به پارلمان محول می شوند.

جدول ۳. برخی موضوعات رأی گیری فدرال؛ ۲۰۰۹-۱۹۸۵ (Linder, 2012: 34).

سال	نوع	موضوع
۱۹۸۶، ۲۰۰۲	رفراندوم اجباری	عضویت اتحادیه اروپا
۱۹۸۷، ۱۹۹۹	رفراندوم اختیاری	بیمه زایمان
۱۹۸۷	ابتکارات مردمی	حفاظت از مناظر طبیعی
۱۹۸۸	ابتکارات مردمی	۴۰ ساعت کار در هفته
۱۹۸۹	ابتکارات مردمی	افزایش محدودیت سرعت در بزرگراه ها تا ۱۳۰
۱۹۸۹	ابتکارات مردمی	کنار گذاشتن ارتش
۱۹۹۰	ابتکارات مردمی	توقف ساخت نیروگاه های جدید
۱۹۹۲	رفراندوم اجباری	معاهده بین المللی حوزه اقتصادی اروپا
۱۹۹۴، ۲۰۰۴	رفراندوم اجباری	قبول تابعیت افراد خارجی
۱۹۹۲	رفراندوم اختیاری	راه آهن جدید (ترانزیت از طریق آلپ)
۱۹۹۲	رفراندوم اختیاری	دستمزد اعضای پارلمان
۱۹۹۵	رفراندوم اختیاری	

سال	نوع	موضوع
۱۹۹۹	رفراندوم اجباری	محدودیت برای افرادی که در خارج زندگی می‌کنند برای بدست آوردن یک ملک
۱۹۹۹	رفراندوم اختیاری	قانون اساسی جدید فدرال
۲۰۰۰، ۲۰۰۵	رفراندوم اختیاری	توزیع هروئین در میان معتادان به مواد مخدر
۲۰۰۲	رفراندوم اختیاری	معاهدات دو طرفه با اتحادیه اروپا
۲۰۰۲	ابتکارات مردمی	سقط جنین بدون مجازات
۲۰۰۴	رفراندوم اختیاری	مقررات پناهندگی
۲۰۰۵	رفراندوم اختیاری	قانون تحقیق در مورد سلول‌های بنیادی
۲۰۰۶	رفراندوم اختیاری	مقررات قانونی برای زوج‌های هموسکشوال
۲۰۰۸	ابتکارات مردمی	کمک مالی به کشورهای اروپای شرقی
۲۰۰۹	ابتکارات مردمی	سن منعطف برای بازنشستگی علیه ساخت مناره

زمانی که به لیست رأی‌گیری‌های فدرال در جدول بالا نگاه می‌اندازیم می‌توانیم بگوییم که عملاً هیچ مسئله‌ای وجود ندارد که موضوع رفراندوم و ابتکار نبوده باشد. این نشان دهنده این است که مردم می‌توانند انتخاب‌های عقلایی داشته باشند و در عین حال ثبات سیاسی نیز حفظ شود. با این حال، در امور خارجی ممکن است ریسک داشته باشد (Linder, 2007: 10).

۴-۶. مشارکت عمومی در چه سطحی می‌تواند اتفاق بیفتد؟

در قسمت ۱-۴ بیان شد که ابزارهای دموکراسی مستقیم نخست در سطح کانتونی مورد استفاده قرار گرفت و امروز نیز به طوری وسیعی در هر سه سطح مورد استفاده قرار می‌گیرد. جدول زیر نشان دهنده این سه سطح است.

جدول ۴. سیستم سیاسی سوئیس و قدرت‌های قضایی، اجرایی و تقنینی در هر سطح (Vatter, 2018: 22)

حکومت فدرال در سه سطح	قدرت اجرایی	قدرت قانونگذاری	قدرت قضایی
فدرال	شورای فدرال: ۷ عضو شورای فدرال که بوسیله مجمع فدرال انتخاب می‌شود؛ این اعضا، روسای هفت	شورای ایالتی (مجلس سنا، خانه بالا): ۴۶ عضو شورای ایالتی، هر کانتون ۲ نماینده و ۶	دادگاه عالی فدرال: ۳۸ عضو تمام وقت و ۱۹ عضو نیمه وقت که به وسیله مجمع فدرال انتخاب می‌شوند

دپارتمان (وزارتخانه) دولتی هستند	نیمه کانتون یک نماینده، انتخابات بر اساس قانون کانتونی	قانون تناسب انتخاب می‌شوند، تعداد نمایندگان هر کانتون بستگی به اندازه جمعیت دارد
کانتونی	شورای کانتونی: هر ۴ یا ۵ سال به وسیله مردم انتخاب می- شوند، شورا متشکل از ۵ تا ۷ عضو است	پارلمان کانتونی: انتخاب به وسیله مردم بر اساس قانون تناسب
شهرداری	شورای شهرداری: انتخاب به وسیله افراد	مجمع شهرداری: در شهرداری‌های کوچک (جمعیت تقریباً کمتر از ۱۰ هزار نفر) معمولاً از طریق مشارکت همه شهروندان در شهرداری شکل می‌گیرد در شهرهای بزرگ: پارلمان شهرداری به وسیله مردم انتخاب می‌شود
	دادگاه ناحیه‌ای: انتخاب به وسیله مردم، تعدادی از شهرداری‌ها ناحیه را تشکیل می‌دهند یا به وسیله مقامات کانتونی منصوب می‌شوند.	

بر اساس تجربه سوئیس، مشارکت مستقیم امکان به کارگیری در هر سه سطح را دارد. هر چند نخست در سطوح پایین مورد استفاده قرار گرفت و سپس در سطح فدرال معرفی شد.

۴-۷. نقش احزاب و گروه‌های ذینفع در فرایند مشارکت چیست؟

شهروندان رأی خود را مخفی و فردی می‌دهند، اما آن‌ها ذهنشان را در طول بحث‌های عمومی در مورد موضوع می‌سازند. قبل از رأی‌گیری کمپین‌های سیاسی شدیدی وجود دارد، بازیگران مختلف اطلاعاتی را فراهم می‌کنند، سعی می‌کنند متقاعد کنند، ستایش یا محکوم کنند، بسیج کنند و تلاش می‌کنند رأی دهندگان آری یا خیر بگویند. بنابراین، به طور خاص در پایان یک کمپین، موضوع باید به صورت یک پیام ساده ارائه شود. بازیگران یک کمپین عبارتند از (Klöti et al, 2007; Kriesi and Trechsel, 2008; Linder, 2011):

شهروندان و پیش زمینه‌های آن‌ها: در این مورد دو مثال را می‌توان در نظر گرفت: در مورد پناهندگی سیاسی، بسیاری از افراد تجربه دست اول در مورد موضوع مورد بحث دارند. آن‌ها باید شغلی داشته باشند که همکارانشان یا مشتریان‌شان خارجی باشند. اگر

یک رأی‌گیری عمومی در مورد موضوع برگزار شود، آنها احساس می‌کنند قادرند در مورد موضوع بر اساس تجربه شخصی خودشان تصمیم بگیرند. کمپین رأی‌گیری ممکن است رأی‌دهندگان را بسیج کند و ترجیحاتشان برای بله یا خیر را تأیید کنند اما ذهنشان را تغییر ندهند زیرا آنها پیش زمینه دارند. هنوز موضوعات سختی برای رأی‌گیری وجود دارد. برای مثال، اصلاحات مالیاتی، ممکن است موضوع پیچیده باشد. در برخی موارد حتی متخصصان قادر نباشند عواقبش را پیش‌بینی کنند. رأی‌دهندگان نمی‌توانند از تجربه دست‌اولشان استفاده کنند، اگر اصلاح پیشنهادی موقعیت خودشان را بهبود بخشد یا بدتر کند. آنها باید بر اطلاعات و توصیه‌های بازیگران کمپینی که به آن اعتماد دارند تکیه کنند (Linder, 2011: 118).

شورای فدرال: قوه مجریه نقش مهمی بازی می‌کند، داده و موضوعات رأی‌گیری را تعیین می‌کند، اطلاعات رسمی را برای موضوع تعیین می‌کند و در یک کتابچه برای هر رأی‌دهنده می‌فرستد، هر پیشنهادی را تشریح می‌کند، اطلاعاتی در مورد بحث پارلمانی ارائه می‌دهد و توصیه‌های خودش را برای رأی بیان می‌کند. قسمتی از کتابچه به جایگاه مخالفان اختصاص دارد. این یکی از نخستین منابع اطلاعاتی است که هنگام رأی‌گیری ارائه می‌دهند (Varnoe, 2007).

احزاب سیاسی: احزاب سیاسی به طور قوی در کمپین شرکت می‌کنند. رأی‌گیری‌های عمومی فرصتی هستند تا خودشان را معرفی کنند. بنابراین، در شعارها و توصیه‌هایشان برای رأی‌دهندگان اغلب بر شکاف‌های پایه‌ای مانند چپ در مقابل راست، شهر در مقابل روستا، زیست‌بوم در مقابل اقتصاد تأکید می‌کنند که به طور مداوم سعی در جذب مشتری دارند. راه‌های مشارکت احزاب سیاسی در کمپین به طور پایه‌ای تغییر کرده است. در زمان‌های اولیه، مجامع حزبی کانتونی و محلی در مرکز شکل‌دهی به نظرات و بسیج رأی‌دهندگان بودند. امروز، احزاب سیاسی اغلب بر رسانه‌ها تکیه می‌کنند: سیاستمداران‌شان در چانه‌زنی‌های رسانه‌ای شرکت می‌کنند، سعی می‌کنند جایگاهشان را به صورت مکتوب منتشر کنند، از اینترنت استفاده می‌کنند، از ارتباطات رودررو در مراکز خرید استفاده می‌کنند، بدون فراموش کردن برخی ابزارهای تبلیغاتی سیاسی قدیمی: پوسترها و تبلیغات روزنامه‌ای (Lander, 2007).

گروه های فشار: منافع خاص صنعتی، سازمان‌های کارفرمایی، اتحادیه‌های کارگری، جنبش‌های اجتماعی و دیگر سازمان‌های غیر دولتی منافع مستقیمی در خروجی رأی‌گیری، اگر منافع یکی از آنها در معرض خطر باشد، دارند. برخی از آنها مانند اتحادیه‌های کارگری یا جنبش‌های اجتماعی نخست سعی می‌کنند اعضایشان را از طریق شبکه‌های اجتماعی‌اشان بسیج کنند، دیگران مانند صنایع، کمپین‌های تبلیغاتی عمومی راه‌اندازی می‌کنند، گاهی اوقات با پول زیاد (Mach, 2007).

رسانه: رادیو، تلویزیون و رسانه‌های مکتوب به طور قوی در کمپین شرکت می‌کنند. آنها موضوع را تشریح می‌کنند، سکوهایی برای سیاستمداران و احزاب سیاسی فراهم می‌آورند و اطلاعات پیشینه‌ای ارائه می‌دهند. نه تنها نظرات مردم و دیدگاه دولت و مخالفان را بررسی می‌کنند، بلکه دیدگاه خودشان نسبت به موضوع را ارائه می‌دهند. یک رادیو و تلویزیون عمومی در هر منطقه زبانی وجود دارد، و تعادلی بین طرفدار و مخالف در آن مشاهده می‌شود (Marcinkowski, 2007).

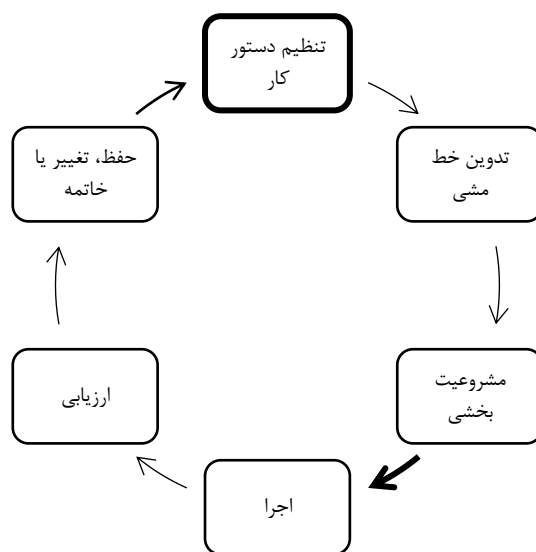
می‌توان گفت، مشارکت شهروندان حاصل دانش شخصی، اعتماد و تبلیغات است. بدین معنا که در مورد موضوعاتی که شهروندان دانش و تجربه دست اولی دارند به دانش شخصی خود اعتماد می‌کنند و در موضوعات پیچیده به احزاب و نخبگان سیاسی اعتماد می‌کنند و در عین حال تبلیغات نیز به ذهن آنها شکل می‌دهد. از این رو، وجود احزاب قوی و پاسخگو بسیار مهم است و در غیر این صورت به یکی از نقاط ضعف مشارکت مستقیم تبدیل می‌شود (Linder, 2007: 10).

۴-۸. چگونه می‌توان تعادلی بین دیدگاه نخبگان و دیدگاه عامه ایجاد کرد؟

نظریه دموکراتیک عمیقاً در مورد این سؤال که آیا شهروندان عادی قادرند به طور منطقی در مورد موضوعات سیاسی تصمیم بگیرند تقسیم شده است (Linder, 2011: 120). ژوزف شومپیتر (۱۹۴۲)، در کتاب سرمایه‌داری، سوسیالیسم و دموکراسی از این دیدگاه که مشارکت شهروندان برای دموکراسی ضروری نیست و باید محدود به رأی‌دهی به رهبران شود، دفاع می‌کند. این دیدگاه کاملاً مخالف دیدگاه‌های ژان ژاک روسو است. روسو (۱۷۶۲) در کتاب قرارداد اجتماعی بحث می‌کند که مشارکت فردی هر شهروندی در تصمیم‌گیری سیاسی ضروری است. در دیدگاه او شهروندان از طریق مشارکت، شهروندان عمومی می‌شوند. شومپیتر و روسو دو مکتب فکری کاملاً متفاوت در مورد نقش

مشارکت در دموکراسی را نمایندگی می‌کنند. در دیدگاه اول، مشارکت یک نقش محدودی بازی می‌کند. در دیدگاه دوم، مشارکت شهروندان به منزله یک عنصر ضروری از دموکراسی است (Michels, 2006: 324).

پاسخ به این سؤال بستگی به این دارد که از چه سازوکار مشارکتی استفاده می‌کنیم و در چه مرحله از خط‌مشی. اگر مراحل خط‌مشی‌گذاری عمومی را به صورت شکل زیر نشان دهیم:

شکل ۴. یک چرخه کلی خط‌مشی (Cairney, 2016: 18)

ابتکارات مردمی در مرحله تنظیم دستور کار سیاستی اتفاق می‌افتد. مطابق ابتکار عمومی، نخست یک کنترل رسمی به وسیله معاونت فدرال، و سپس به وسیله شورای فدرال انجام می‌شود که آیا پیشنهاد مطابق با حقوق قانون اساسی یا اصول حقوق بین‌المللی هست یا خیر. همچنین، نقش مجمع فدرال این است که اطمینان حاصل کند که ابتکارات عمومی مطابق با اصل «وحدت موضوع»^۱ باشد. این بدین معنی است که یک ابتکار عمومی باید از ترکیب موضوعات متفاوت در یک پیشنهاد خودداری کند (Linder, 2011: 100). و بعد از آن همچنان که در شکل ۲ مشاهده می‌شود، رویه پیشاپارلمانی شروع می‌شود. رویه پیشاپارلمانی دو عنصر بزرگ دارد. نخست، شورای فدرال، زمان مواجهه با نیاز برای قانونگذاری جدید، به طور معمول یک گروه مطالعه یا یک کمیته از متخصصان ضرورت و

¹ Unity of matter

گزینه‌های مختلف در مورد لایحه جدید را ارزیابی می‌کنند. ترکیب‌بندی این کمیته طوری است که تا جایی که ممکن است دیدگاه‌های مختلف را در بر بگیرد. دوم، یک رویه مشاوره‌ای وجود دارد که به موجب آن دپارتمان مسئول پروژه، بعد از تکمیل گزارش به وسیله کمیته متخصصان، پیش‌نویس اولیه لایحه را به کانتون‌ها، احزاب سیاسی و گروه‌های ذینفع سیاسی مرتبط می‌فرستد، تنها بعد از ارزیابی این پاسخ‌ها از این رویه، شورای فدرال تصمیم می‌گیرد که آیا پروژه را ارائه دهد یا نه. اگر تصمیم به جلو رفتن گرفته شد، سپس آن به مجالس فدرال فرستاده می‌شود. در پارلمان نیز در کمیته‌های پارلمانی مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. هر دو جزء پیشا پارلمانی اهداف مشابهی دارند: کاهش ریسک چالش فراندوم، و در مورد فراندوم قانون اساسی اجباری، کاهش شانس شکست در رأی‌گیری عمومی (Linder, 2011: 128).

فراندوم اختیاری ابزار به چالش کشیدن فعالیت قانونگذاری مجمع فدرال است، به همین دلیل است که قبل از تصویب قانون در پارلمان سعی بر اسن است در مرحله پیشا پارلمانی تمامی گروه‌ها شرکت کنند و نظرات خود را ارائه دهند تا از خطر فراندوم اجتناب شود، به عبارتی فراندوم اثر غیر مستقیمش بیشتر از اثر مستقیمش است. این نکته نیز لازم به ذکر است که در سوئیس در مواقع بحران و جنگ که شرایط آن را قانون اساسی مشخص کرده است، و نیاز به تصمیم‌گیری فوری است، مشارکت مستقیم مردم به حالت تعلیق در می‌آید.

به طور کلی، همچنان که کریسی^۱ (۲۰۰۶) بیان کرده است نقش نخبگان سیاسی در دموکراسی شبه‌مستقیم سوئیس نیز بسیار پراهمیت است و شکل‌گیری ائتلاف بین نخبگان سیاسی عامل تعیین کننده خروجی است.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

ویژگی دنیای امروز عدم اطمینان محیطی است (Veenman, 2013). یعنی تعداد عناصر محیطی زیاد و سرعت تغییرات آن هم بالا است. مسائلی که امروز دولت‌ها با آن سرو کار دارند نیز بدین گونه‌اند، از این رو صحبت از حکمرانی به میان می‌آید. در حکمرانی دولت تنها بازیگر نیست، هر چند بازیگر اصلی است. خط‌مشی‌گذاری نیز باید از یکسری ویژگی‌ها برخوردار باشد که از جمله آن‌ها بحث مشارکت مردم در خط‌مشی‌گذاری است (معدنی،

¹ Kriesi

۱۴۰۲). اما در این زمینه سؤالاتی مطرح است که در این پژوهش سعی شد بر اساس تجربه کشور سوئیس به عنوان خانه دموکراسی مستقیم به بررسی آن‌ها بپردازد. در بررسی سؤال اول بیان شد؛ دموکراسی مستقیم در سوئیس یک فرایند پایین به بالا بوده است و از الگوهای فرهنگی و تاریخی، مبارزات سیاسی منتج شده است و امروز نیز کسی منتقد آن نیست، به گونه‌ای که این مؤسسات باعث اتصال مردم و نخبگان سیاسی می‌شوند. سؤال دوم؛ طبقه متوسط بیشترین تمایل برای مشارکت دارد که منجر به مهمترین کاستی دموکراسی مستقیم سوئیس یعنی مشارکت نابرابر طبقات اجتماعی شده است، آنچه لیندر آن را دموکراسی طبقه متوسط می‌نامد، برای اجتناب از آن باید رویه‌های دموکراسی مستقیم و تدوین موضوعات پیشنهادی برای رأی‌گیری ساده باشد. سؤال سوم؛ مشارکت مستقیم سازوکارهای چندگانه‌ای دارد که از بین این سازوکارها سوئیس رفراندوم و ابتکارات مردمی را به کار گرفته است و شکلی از دموکراسی تفاهمی ایجاد کرده است. حال اینکه می‌توان از این سازوکارها در همه کشورها استفاده کرد، ساختار سیاسی بسیار مهم است به گونه‌ای که در ساختارهای سیاسی اکثریتی، نمی‌توان چندان مشارکت مستقیم را به کار گرفت. سؤال چهارم؛ اگر خط‌مشی‌گذاری را به طور کلی به سه مرحله اصلی تدوین، اجرا و ارزیابی تقسیم کنیم، می‌توان گفت بیشترین تمرکز سوئیس بر مرحله تدوین خط‌مشی‌ها است. و تجربه سوئیس این ایده را به اثبات می‌رساند که اگر خط‌مشی خوب تدوین شود احتمال اجرای آن بالا می‌رود. سؤال پنجم؛ مشارکت در تمامی موضوعات تاکنون اتفاق افتاده است و هیچ موضوعی از نظر مردم دور نمانده است، و این نشان دهنده این است که مردم می‌توانند انتخاب‌های عقلایی داشته باشند و در کنار آن ثبات سیاسی نیز حفظ شود، با این حال در موضوعات خارجی ممکن است ریسک داشته باشد. سؤال ششم؛ مشارکت در هر سه سطح سیستم سیاسی سوئیس (فدرال، کانتونی، و محلی) اتفاق می‌افتد و نهادینه شده است، هر چند نخست در سطوح پایین معرفی شد. سؤال هفتم؛ مردم بین دانش، اعتماد و تبلیغات قرار گرفته‌اند، به گونه‌ای که در برخی از موضوعات دانش دست اول دارند و از این رو بر اساس دانش شخصی خود تصمیم می‌گیرند و در برخی از موضوعات که تخصصی است و دانش شخصی ندارند به احزاب، و متخصصان اعتماد می‌کنند و در این بین رسانه‌ها نیز شکل دهنده نظرات مردم هستند، این نشانگر این است که ابزارهای دموکراسی (احزاب سیاسی قوی، رسانه‌های آزاد و بی‌طرف، جامعه مدنی قوی) نه تنها در دموکراسی‌های نمایندگی اهمیت دارند، بلکه در دموکراسی مستقیم

نیز مهم هستند و ضعیف بودن آن‌ها منجر به ضعف دموکراسی مستقیم می‌شود. سؤال هشتم؛ که شاید سؤال مهمی نیز در این زمینه باشد، به سازوکار مشارکتی مورد استفاده و مرحله خطمشی بستگی زیادی دارد، در سوئیس ابتکارات مردمی در مرحله تنظیم دستور کار سیاستی است که اگر با قانون اساسی و قوانین بین‌المللی مطابقت داشته باشد وارد فرایند خطمشی‌گذاری می‌شود و در مرحله پیشاپارلمانی گروه‌های زیادی مشارکت دارند و دلیل اصلی هم این است که از خطر رفراندوم اجتناب شود، رفراندوم اختیاری که ابزار به چالش کشیدن قوانین مجلس است، بیشتر اثر غیر مستقیم دارد. با این حال نقش نخبگان سیاسی بسیار پر رنگ است.

به طور کلی، درس‌هایی که از سوئیس در زمینه مشارکت مستقیم مردم در خطمشی-گذاری می‌توان آموخت بدین شرح‌اند: مشارکت مستقیم بهتر است فرایندی پایین به بالا داشته باشد و به خواست عمومی تبدیل شود چرا که بدون تقاضای عمومی «تالار مشارکت» خالی خواهد ماند حتی زمانی که دروازه‌های آن بسیار باز باشد (Maleki and Bots, 2013: 374). مشارکت مستقیم هر چند نقاط قوتی مانند دادن مشروعیت بیشتر به دولت، متصل کردن مردم به نخبگان، حفظ توازن انتخاب عقلایی و ثبات سیاسی، کاستی‌هایی نیز دارد که باید در نظر گرفته شود، از جمله: تمایل به مشارکت نابرابر طبقات اجتماعی، کم‌اهمیت کردن انتخابات، بستگی داشتن به احزاب و نخبگان سیاسی «پاسخگو» و احتمال داشتن ریسک در امور خارجی (Linder, 2007: 10). بر اساس ساختار سیاسی و بافت فرهنگی از سازوکار مشارکتی خاصی استفاده شود. مشارکت مستقیم در مرحله تدوین خطمشی‌های عمومی اثر بیشتری دارد. از سطح محلی و با موضوعات داخلی شروع شود. ابزارهای دموکراسی بسیار با اهمیت‌اند. و در نهایت، سازوکار مشارکتی مورد استفاده و مرحله خطمشی تعیین‌کننده تعادل بین دیدگاه عامه و دیدگاه نخبگان است، با این حال نقش نخبگان سیاسی پراهمیت است.

با این حال، در صورتی که ایران بخواهد از مشارکت عمومی در فرایند خطمشی‌گذاری استفاده کند بایستی یکسری پیشنیاز را در نظر بگیرد. از جمله این پیشنیازها عبارتند از (قربانی‌زاده و همکاران، ۱۴۰۰): (۱) پیش‌نیاز مشارکت، شهروندان آگاه و توانمند است و برای این منظور تقویت ابزارهای دموکراسی (رسانه‌های آزاد، احزاب قوی، جامعه مدنی

قوی) بسیار بااهمیت است، چراکه مشارکت شهروندان حاصل دانش شخصی، اعتماد و تبلیغات است. از این رو، وجود احزاب و جامعه مدنی قوی و پاسخگو بسیار مهم است و در غیر این صورت به یکی از نقاط ضعف مشارکت مستقیم تبدیل می‌شود. (۲) بر اساس ساختار سیاسی و بافت فرهنگی از سازوکار مشارکتی خاصی استفاده شود. که در ایران به نظر می‌رسد دموکراسی اکثریتی با توجه به فرهنگ سیاسی جابگوتر است و در دموکراسی‌های اکثریتی همچنان که بیان شد مشارکت مستقیم چندان معنادار نیست. (۳) باین حال، در سال‌های اخیر با توجه به رشد آگاهی‌های مردم و تکنولوژی و از طرف دیگر بی‌اعتمادی نسبت به سیاستمداران، منجر به این شده است که موضوع مشارکت مستقیم در خط‌مشی‌گذاری، در دموکراسی‌های اکثریتی نیز مطرح شود. چنانچه خواسته شود از این ابزارها استفاده شود، باید سازوکارهای مشارکت مستقیم (مانند رفراندوم و ابتکارات) جزئی از قانون اساسی شود و شرایط استفاده از آن نیز تعیین شود. (۴) برای نهادینه شدن مشارکت مستقیم در ایران بهتر است با توجه به فرهنگ سیاسی، وسعت کشور و جدید بودن این موضوع، از سطح محلی شروع شود. همچنین در این زمینه گفتمان سازی صورت گیرد. (۵) در نهایت، فرهنگ سیاسی مشارکت مستقیم یک فرآیند یادگیری جمعی است که برای توسعه نیاز به زمان دارد و همچنین امکان‌هایی برای اصلاح خطاها. در نهایت، همچنان که لیندر (۲۰۱۱) بیان می‌کند، ممکن است اشتباه باشد که مشارکت بیشتر را به عنوان تنها راه بهبود دموکراسی در نظر بگیریم، با این امید که دموکراسی مستقیم جواب همه مسائل حکمرانی را تأمین خواهد کرد. سایر ویژگی‌های یک خط‌مشی خوب، به خصوص مبنای علمی، در دنیای پیچیده امروز بسیار مهم است و موضوع مشارکت مستقیم مردم شاید مبنایی برای در نظر گرفتن احساسات مردم باشد. این پژوهش با محدودیت‌هایی مواجه بوده است، از جمله: اگر چه محقق تمام تلاش خود را برای بررسی نحوه مشارکت عمومی در فرآیند خط‌مشی‌گذاری با مطالعه کشور سوئیس انجام داده است، با این حال ممکن است مطالعه کشورهای دیگر نتایج متفاوتی در بر داشته باشد و بر غنای موضوع بیفزاید. همچنین، بتوان با مقیاسه نحوه مشارکت عمومی در فرآیند خط‌مشی‌گذاری در کشورهای مختلف، سازوکارهای مشارکت عمومی را بر اساس بافت فرهنگی و نوع حکومت دسته‌بندی کرد. از این رو، به محققان آینده توصیه می‌شود نحوه مشارکت عمومی در فرآیند خط‌مشی‌گذاری را در قالب یک مطالعه چند موردی

بررسی کنند. همچنین، پژوهشگران آتی می‌توانند سؤالات بررسی شده در این پژوهش را دسته‌بندی کنند تا براساس محورهای موضوعی کلان‌تری، مباحث صورت‌بندی شود.

منابع

- Anderson James E. (2014) *Public Policymaking: An Introduction*, 7th Edition, New York: Houghton Mifflin.
- Bourgon, Jocelyne (2007). Responsive, responsible and respected government: towards a New Public Administration theory, *International Review of Administrative Sciences*, 73(1), PP 7-26.
- Buss, Terry F.; Redburn, F Stevens and Guo, Kristina (2014). *Modernizing Democracy: Innovations in Citizen Participation (Transformational Trends in Governance & Democracy)*, 1st Edition, Routledge.
- Cairney, P. (2016). *The politics of evidence based policy making*, London: Palgrave Springer.
- Chung, S. Y. (2011). *Fostering Citizen Participation Through Innovative Mechanisms In Governance, Policy, And Decision Making: Comparing Washington, DC And Seoul*. A Dissertation Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy, Arizona state university.
- DeLeon, Peter and Martell, Christine R. (2006). *The Policy Sciences: Past, Present, and Future*, Handbook of Public Policy, SAGE Publications.
- Denhardt, J.V., & Denhardt, R.B. (2007). *The New Public Service: serving, not steering*; M.E. Sharpe: Armonk, NY.
- Ghorbanizadeh, V., Motazedian, R., Hosseinpour, D., & Rahbar, A. (2021). Future Scenarios of Public Participation in Iranian Policy Making. *Journal of Strategic Management Studies*, 12(45), 181-204. [In Persian]
- Haller, Walter (2016). *The Swiss Constitution in a Comparative Context*, 2. Edition, Zurich/St. Gallen.
- Hartley, Jean (2004). *Case study research*. In: Cassell, Catherine and Symon, Gillian eds. *Essential Guide to Qualitative Methods in Organizational Research*. London: Sage Publications Ltd, pp. 323-333.
- Hazlehurst, David (2001). Networks and policy making: from theory to practice in Australian social policy, *Master Thesis in Public Policy*, Australian national University.
- Hercegovac, S., Kernot, J., & Stanley, M. (2020). How qualitative case study methodology informs occupational therapy practice: A scoping review. *OTJR: occupation, participation and health*, 40(1), 6-16.

- Klöti, Ulrich et al (2007). *Handbook of Swiss Politics*, 2nd edition, Neue Zurcher Zeitung Publishing.
- Kobach, Kris W. (2007). *The History of Direct Democracy in Switzerland*, 1-35.
- Kriesi, Hanspeter (2006). Role of the Political Elite in Swiss Direct-Democratic Votes, *Party Politics*, Vol 12, No 5, pp. 599–622.
- Kriesi, Hanspeter and Trechsel, Alexander H. (2008). *The Politics of Switzerland: Continuity and Change in a Consensus Democracy*, Cambridge University Press.
- Lijphart, A. (2012). *Patterns of Democracy. Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*, New Haven/London: Yale University Press.
- Linder, Wolf (2011). *Swiss Democracy: Possible Solutions to Conflict in Multicultural Societies*, Palgrave Macmillan.
- Linder, Wolf (2012). *Swiss political system*, www.wolf-linder.ch.
- Linder, Wolf (2007). *Strengths and weaknesses of direct democracy-The case of Switzerland, and beyond*, Vortrag, gehalten in Bukarest.
- Ladner, Andreas (2007). *Political Parties, Handbook of Swiss Politics*, 2nd edition, Neue Zurcher Zeitung Publishing.
- Mach, Andre (2007). *Intrest Groups, Handbook of Swiss Politics*, 2nd edition, Neue Zurcher Zeitung Publishing.
- Madani, Javad (2023). Smart Governance: a New Approach in Realizing Effective Participation and Cooperation of Citizens, *The Scientific Journal of Strategy*, [In Persian]
- Maleki, Ammar & Bots, Pieter W.G. (2013) A Framework for Operationalizing the Effect of National Culture on Participatory Policy Analysis, *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 15:5, 371-394.
- Manaf, Halimah Abdul; Mohamed, Ahmad Martadha & Lawton, Alan (2016): Assessing Public Participation Initiatives in Local Government Decision-Making in Malaysia, *International Journal of Public Administration*, 1-10.
- Marcinkowski, Frank (2007). *Media System and Political Communication, Handbook of Swiss Politics*, 2nd edition, Neue Zurcher Zeitung Publishing.
- Michels, Ank M. B. (2006). Citizen participation and democracy in the Netherlands, *Democratization*, 13:02, 323-339.
- Mogalakwe, M. (2006). The Use of Documentary Research Method in Social Research, *African Sociological Review*, volume 10, 221-230.
- Nabatchi, Tina and Leighninger, Matt (2017). *Public Participation for 21st century Democracy*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.
- News Agency of the Islamic Council, 2017 [In Persian]

- Pállinger, Zoltán Tibor (2007). *Direct Democracy–The Swiss Experience, International Conference on the Comparative Studies of Referendum*, organized by Taiwan Thinktank, Taipei Taiwan.
- Rosenhead, J. and Mingers, J. (2001). *Rational Analysis for a Problematic World Revisited*. John Wiley & Sons, Chichester, UK.
- Smith, Bruce L. (2003). *Public Policy and Public Participation: Engaging Citizens and Community in the Development of Public Policy*, Population and Public Health Branch Atiantic Regional Office Health Canada.
- Varnoe, ferderic (2007). *Federal Administration, Handbook of Swiss Politics*, 2nd edition, Neue Zurcher Zeitung Publishing.
- Vatter, Adrian (2018). *Swiss Federalism: The Transformation of a Federal Model*, London, Routledge.
- Veenman, Sietske A. (2013). Futures studies and uncertainty in public policy: A case study on the ageing population in the Netherlands, *Futures*, Volume 53, Pages 42-52.
- Wagner, Sascha Alexander; Vogt, Sebastian and Kabst, Rüdiger (2016). The future of public participation: Empirical analysis from the viewpoint of policy-makers, *Technological Forecasting & Social Change*, 106, 65–73.
- Wirtz, Bernd W.; Daiser, Peter & Binkowska, Boris (2018). E-participation: A Strategic Framework, *International Journal of Public Administration*, 41:1, 1-12.
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods*. Thousand Oaks, CA: SAGE.